

草原可持续管理与退化草地改良技术

Т а л н у т а г и и й н з о х и с т о й
х а м а а р а л т болон м у у д с а н
Хөдөө т а лыг са й ж руу л а х
м э р г э ж и л

Лу Шин Ши доктор

Б э э ж и н ойн дээт сургууль
Хөдөө эалын эх баялаг болон
экологисудалгаяны таёаг

luxinshi304@126.com

世界草地资源概述

联合国FAO统计

永久性草地

疏林地

荒漠、冻原、灌丛

草地 68亿ha

草食家畜 33亿头

13.7亿 牛

17.7亿 羊

1.1亿 马

1.8亿 水牛、骆驼

Дэлхийн хөдөө талын эх сурвалжийн тойм

НУБFA0гийн буртгэл
тал 6.8 тэрбумha
мөнхийн тал нутал
тэжээвэр 3.3 тэрбум / ш
сийгэгой
манхуу холдуутал бүт

ХӨДӨӨ

Өвсийдэх гэрийн

/ ш

13.7 тэрбум ухэр

17.7 тэрбум хонь

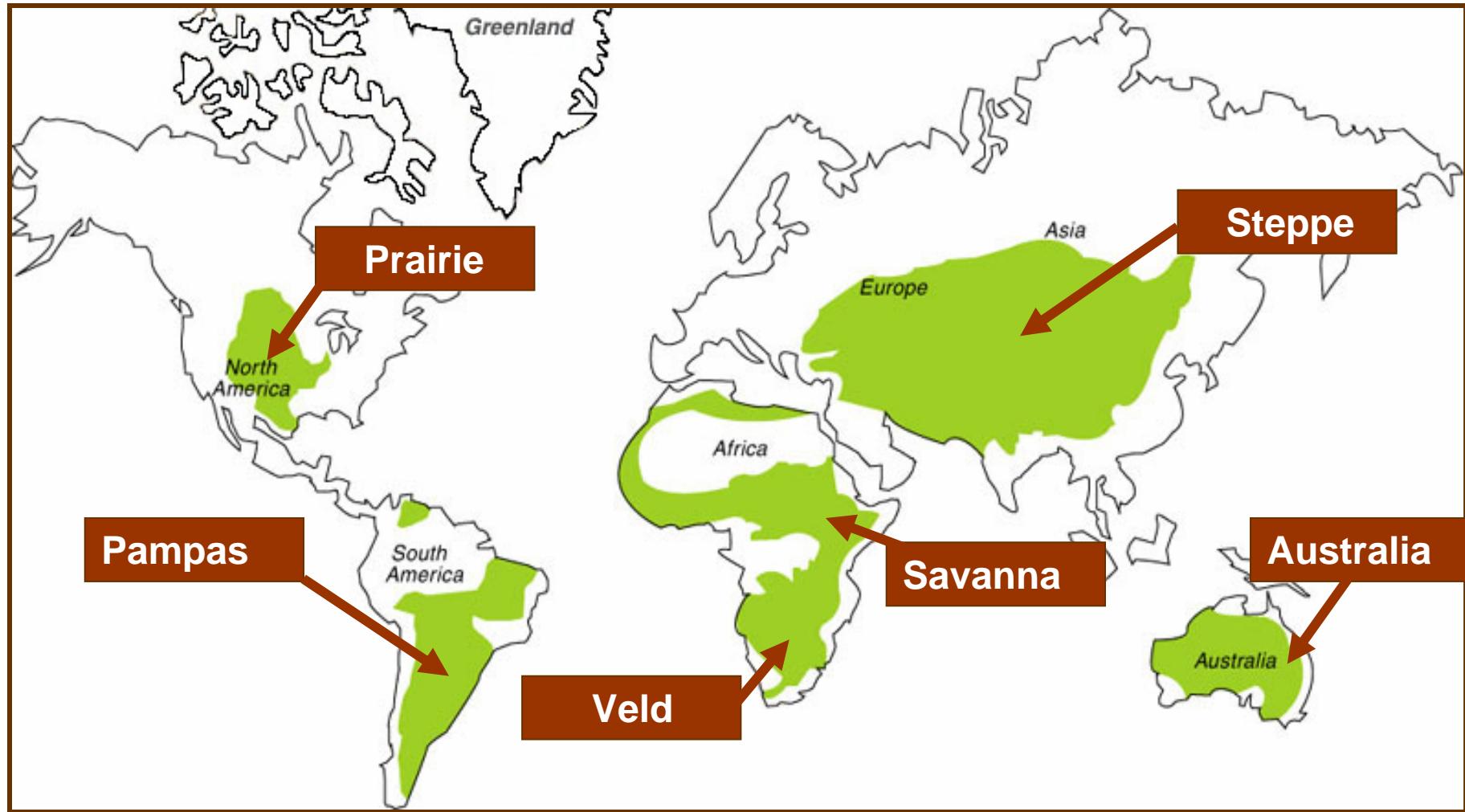
1.1 тэрбум морь

1.8 тэрбум тэмээ

世界草地地理分布

ДЭЛХИЙН ТАЛ ГАЗАРЫН ТАРХАЛТЫН ЗҮРАГ

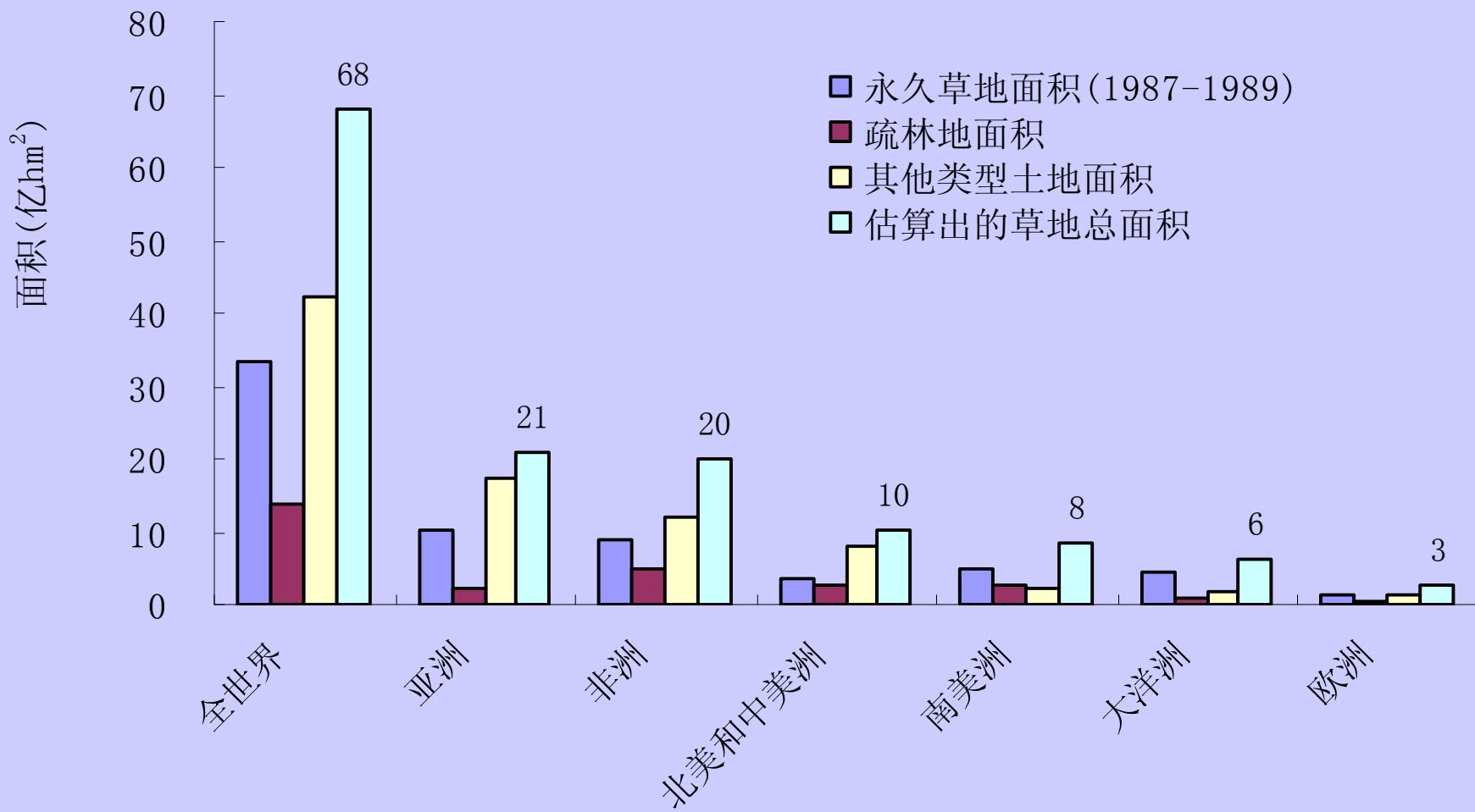

世界草地面积

Дэлхийн талгазарын тархалт —

дэлхийн хөдөө талийн талбайн зураг

世界草地面积估算图

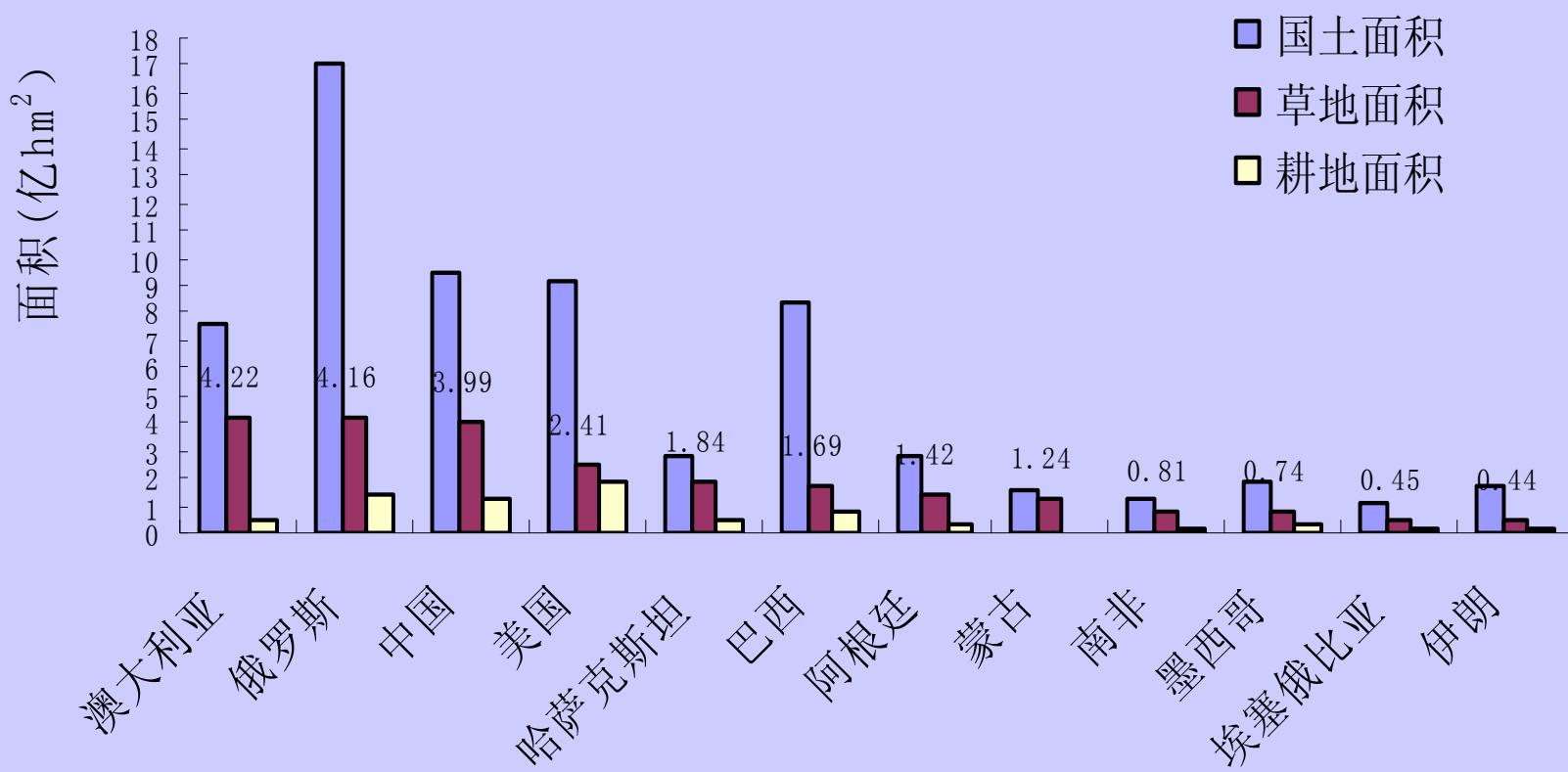

世界草地大国面积分布

ДЭЛХИЙН ТАЛ ГАЗАРИХ ОРОН ----

Дэлхийн тал газартай том орон-дэлхийн эал газарын
бялаг агаар баян орнуудын тал газарын талбай

世界草地资源丰富国家草地面积

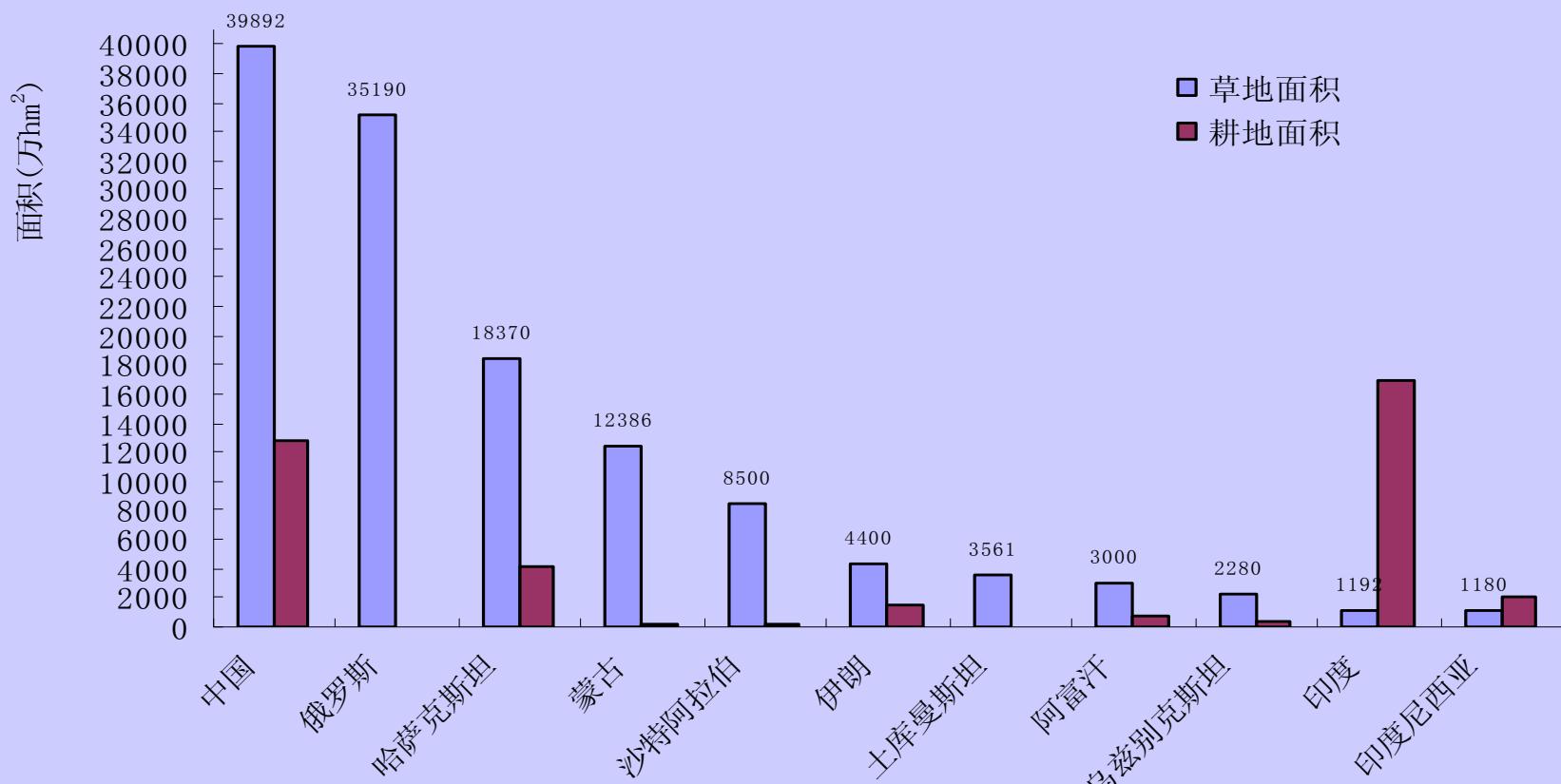
亚洲草地面积分布

Азийн талгазарын тархалт---

Азийн орнуудын талгазар болон

Тайлангийн разарын талбай

亚洲各国草地与耕地面积

世界草地利用类型

1) 人工草地为主，天然草地为辅，草地农业生态系统

新西兰、英国、爱尔兰、荷兰、丹麦等 Дэлхийн хөдөө талыг

ашиглаж байга хэлбэр

1) Зохиомэл талаар голон, байгалин
талгазарыг дараалан ашигласан хөдөө
аж ахуйн эканомийн систем

New Zealand, United Kingdom, Ireland, the Netherlands, Denmark зэрэг
орон

天然草地改良

部分森林改变开发为人工、半人工草地

良种牧草、良种家畜

机械、化肥、农药、灌溉.....

草地生产力 300~2000APU/ha

2) 以天然草地为主，配合一定人工草地和栽培饲料

美国、俄罗斯、澳大利亚、加拿大等

2) байгалийн талаар

голлон, зохиомол тал газар болон
тэжэлийн ургамал бүйжүүлах

АНУ、ОХУ、Австралия, Канада зэрэг

严格法律保护

生产能力有所恢复

人工饲草冬春补饲

草地生产力 45~75APU/ha

3) 天然草地利用为主，管理较先进

中国、阿根廷、南非等

Б а й г а л и й н т а л г а з а р ы г

а ш и г л а н , э з э г н э л т с а и т а й

Б Н Х А У 、 А р г е н т и н а , Ю ж н а я А ф р и к а

з э р э г о р о н

重视法制管理，有一定的机械、化产品投入；

草地监测体系

市场体系

草地生产力 10~20APU/ha

4) 完全依靠天然草地，对草地投资较少管理粗放

阿富汗、苏丹、叙利亚等

4) Б а й г а л и й н т а л г а з а р ы г б у р э н

а ш и г л а ж б а й г а

А ф г а н и с т а н , С у д а н , С и р и я з э р э г

о р о н

草地长期过渡放牧，

灌木砍伐，薪柴

机械、化产品投入少

草地生产力 < 8个畜产品单位 (APU) /ha

蒙古高压寒流

МОНГОЛЫН
ХҮЙТЭН УРСГА
Л

太平洋 水汽
的主要来源

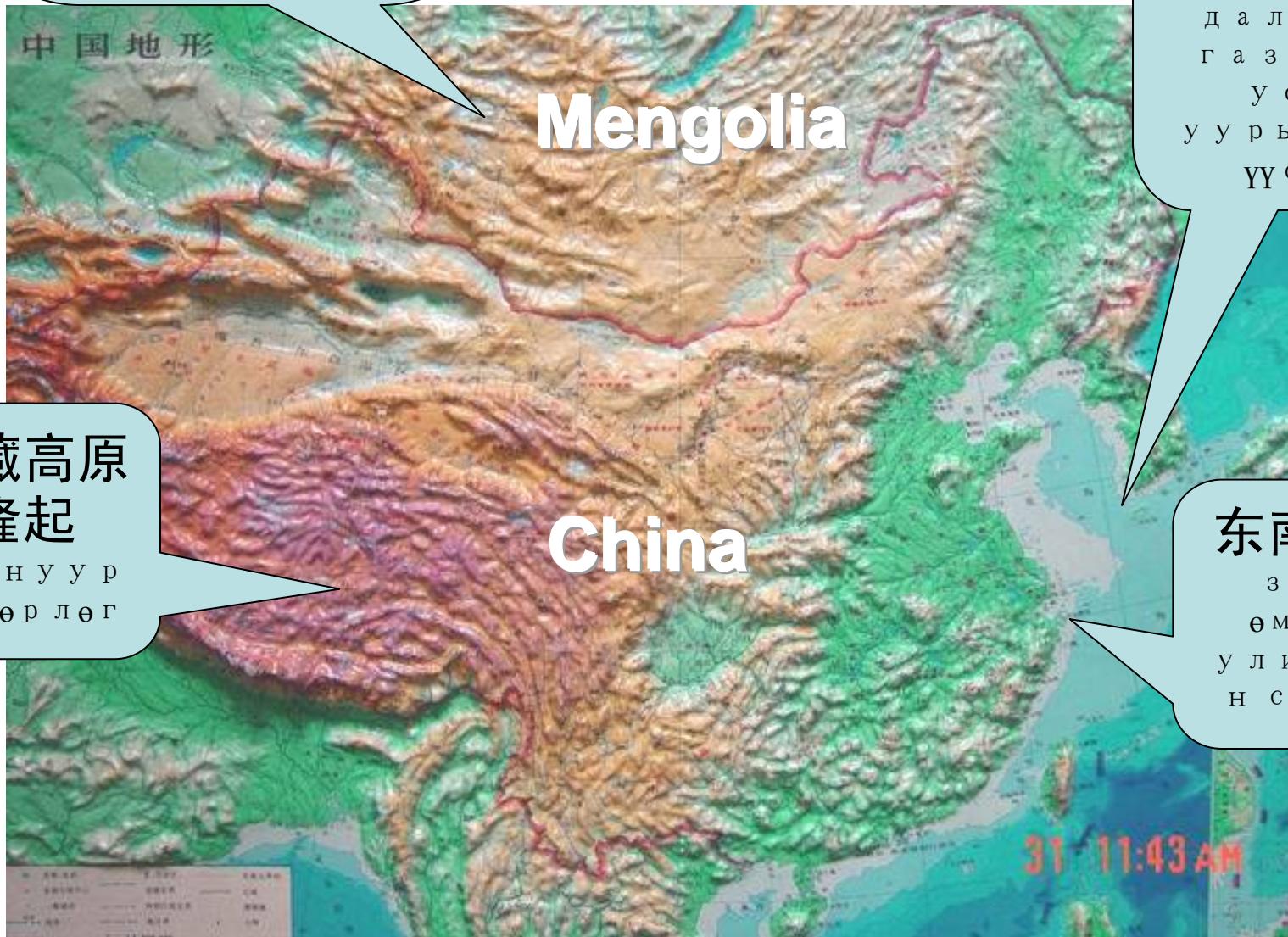
НОМХОН
ДАЛАЙЭХ
ГАЗАРЫН
УСАН
УУРЫН ГОЛ
ҮҮСЭЛ

青藏高原
隆起

ХӨХНУУР
ӨНДӨРЛӨГ

东南季风

ЗҮҮН З
ӨМНҮН
УЛИРАЛЫ
НСАЛХИ

中国草原面积

БНХАУ_ тал
газарын талбай

居世界第三位 дэлхийн

дахь байранд

总面积约4亿ha

өрөнхий талбай 400

сая ha

国土面积41.1%

нутагдэвсгэр 41.41%,

农田的2.2倍 тарихан

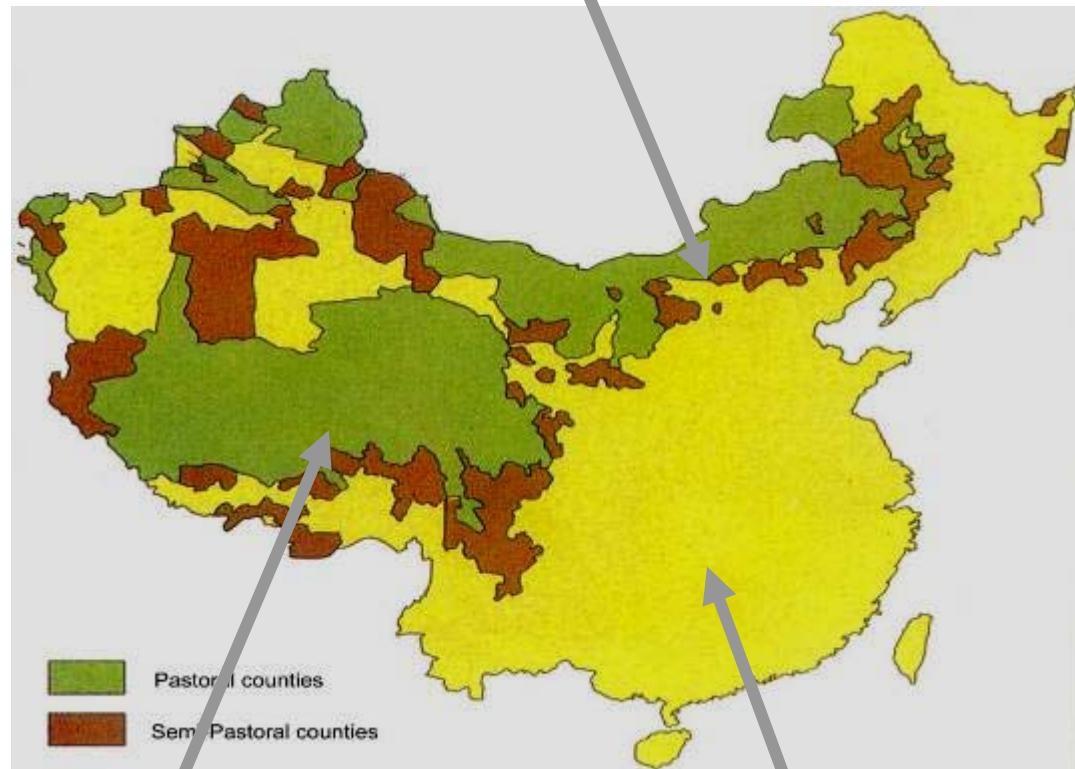
газар 2.2。

3大分布区 хэсэгт

тархаж байна

18种类型 хэлбэртөрөл

北方温带干旱草地区 хойтнугийн
сэргүн бусийн ганд мал хөдөө бүс

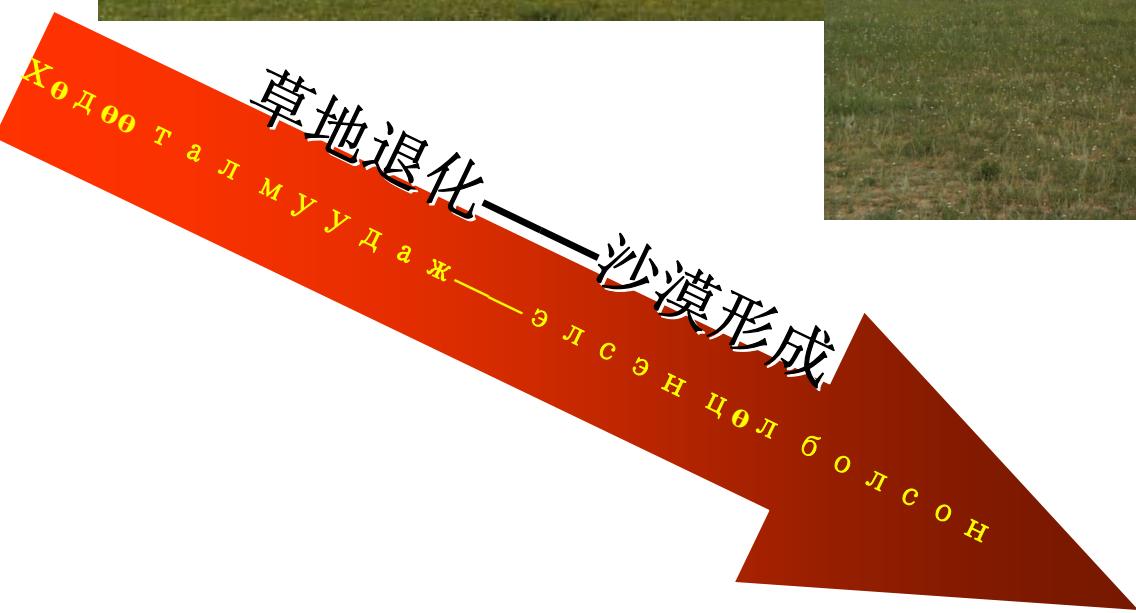

青藏高寒草地地区 хөхнуурын
хүйтэн бусын хөдөө
тал

东南部湿润草地地区
зүүнөмнүн
чиглэг хөдөө
бүс

草地面临的退化问题

Т а л г а з а р м у у д а х а с у у д а л

草原退化问题

т а л г а з а ры н м уу д а ж б ай г а б ай да л

- 草原退化面积 80年代 30%，90年代50%，当今90%以上
- 草群生物量减少20~50%，重度50%以上
草群盖度降低25~45%，高度1/4~1/2
- 鼠虫害：伴随草地退化发生，又促进草地退化
- 土地：灌丛沙堆、斑状、片状流沙、沙丘
- 家畜生活力减弱、生产性能下降
牦牛繁殖率下降70%以上，绵羊下降100%
产肉率、产毛量都下降30%以上
- 草地退化还带来一系列生态环境问题
水土流失、草原沙化、盐碱化、沙尘暴、生物多样性丧失等

● мүүдсан талгазарын талаа бай 80 онд 30%, 90 он 50%, одоо 90% дээш

● бэлчээр 20~50%, 重度 50% аас дээш

бэлчэрын хучилт нь 25~45% буураж, ондөр нь 1/4~1/2

хулгана шивжийн гамшиг: хөдөө газарын мүудахыг дагалдан бий болог бөгөөд хөдөө талын мүудалтыг түргтсгэдэг

шороо: бут хэлвэрын шороо, доворцог;

● гэрийн тэжээвэр амитаний хучинь буурач, үржилт нь торойтсон

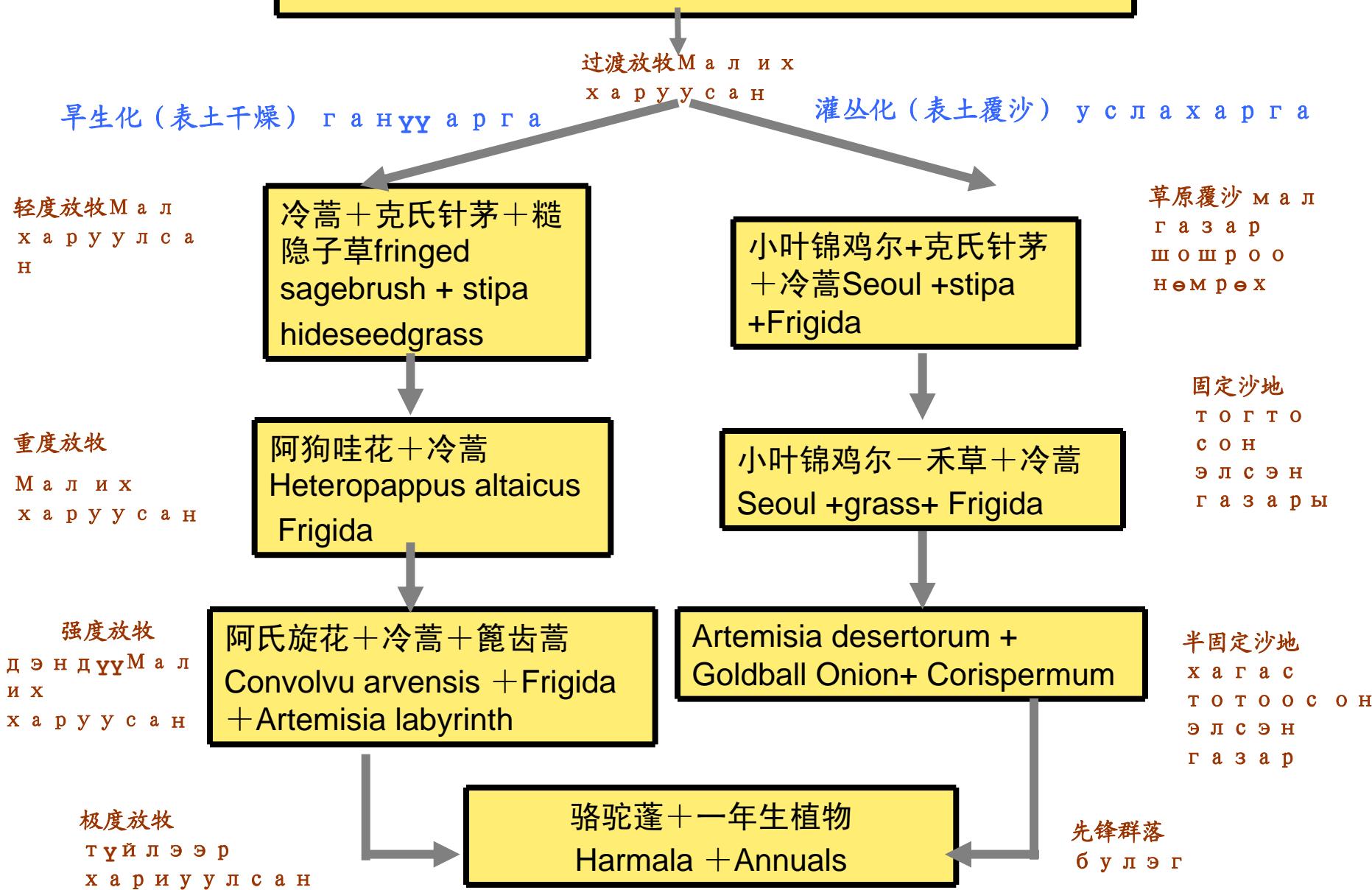
сарлагын үррилтын ноормын 70% аас дээш буурсан, хонь 100% буурсан

мах, нооаны хэмжээнь 30% дээш буурсан

● хөдөө талмуудсан аас маш олон экалогийн асуудал үүссэн

克氏针茅+糙隐子草+冷蒿
stipa+hideseedgrass+fringed sagebrush

Kirschner Mao

Cleistogenes

Frigida

Convolv arvensis

Seoul

Goldball Onion

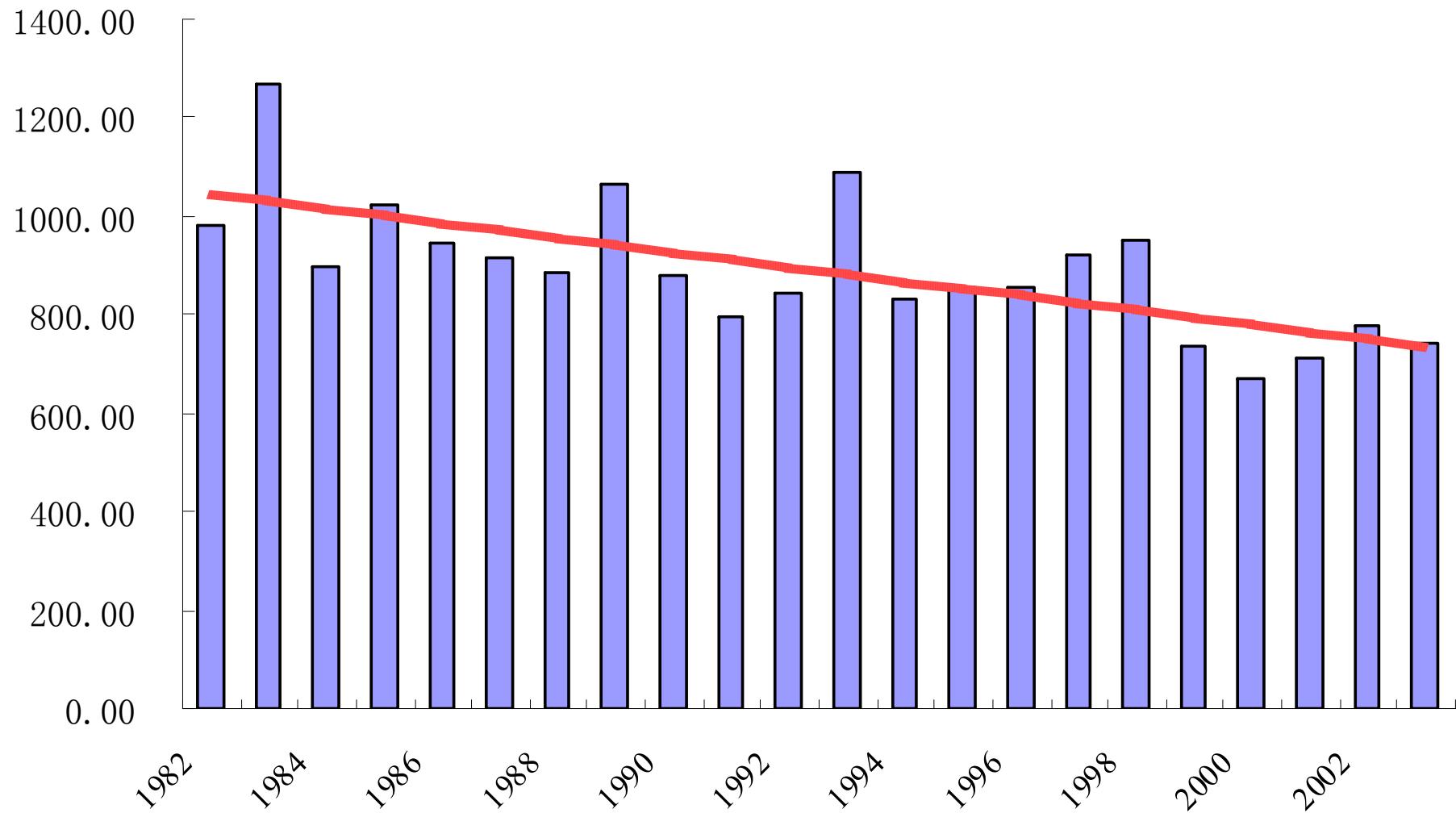
Corispermum

Harmala

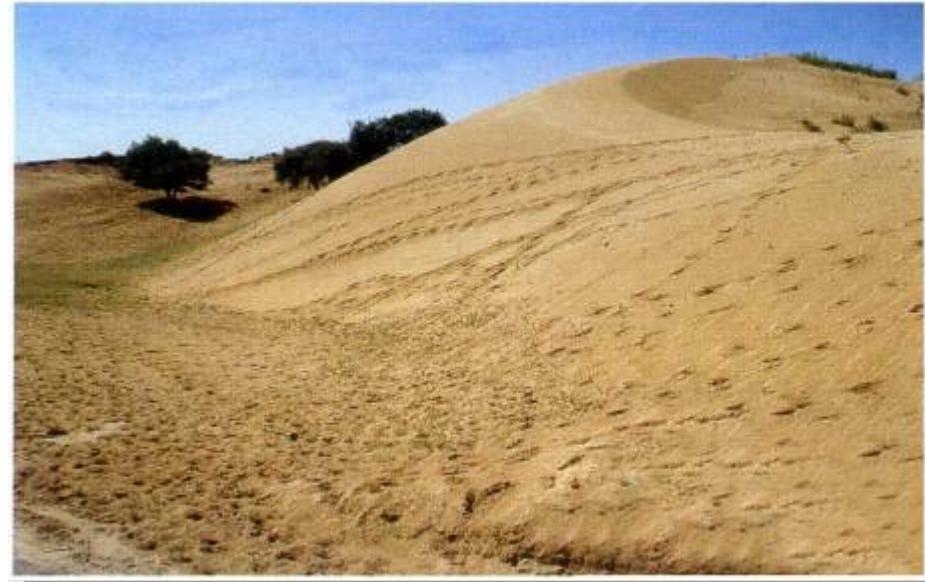
1982~2003年全国草地单位面积产草量动态

1982~2003 он бүх улсын талгазарын өвс гарсан хэмжээ

草原盐碱化 тал нутаг хүжиршсан

草原风蚀 салхин дидэгдсэн

草原沙化 элсэрхэгжсэн

草原水蚀 усадидэгдсэн

草原蝗虫 нүгэлц арцаахай

草原飞蝗 нүгэлц арцаахай

草原毛虫 төөлрүүхорхой

草原鼠害 хулганан хамшиг

草原退化的原因

т а л г а з а р и н м у у д с а н ш а л т г а а н

人为因素 хүний шалтаг

● 草原开荒垦殖 гтар хагалбарлах

60年开垦 2000万ha, 占草原面积5%

● 家畜超载过牧 мал харийтуулах

内蒙古 草地60年来减少933万hm, 家畜增加7.3倍

1羊单位/145亩降低到17亩

● 滥砍滥挖滥樵 турараа газар ухсан

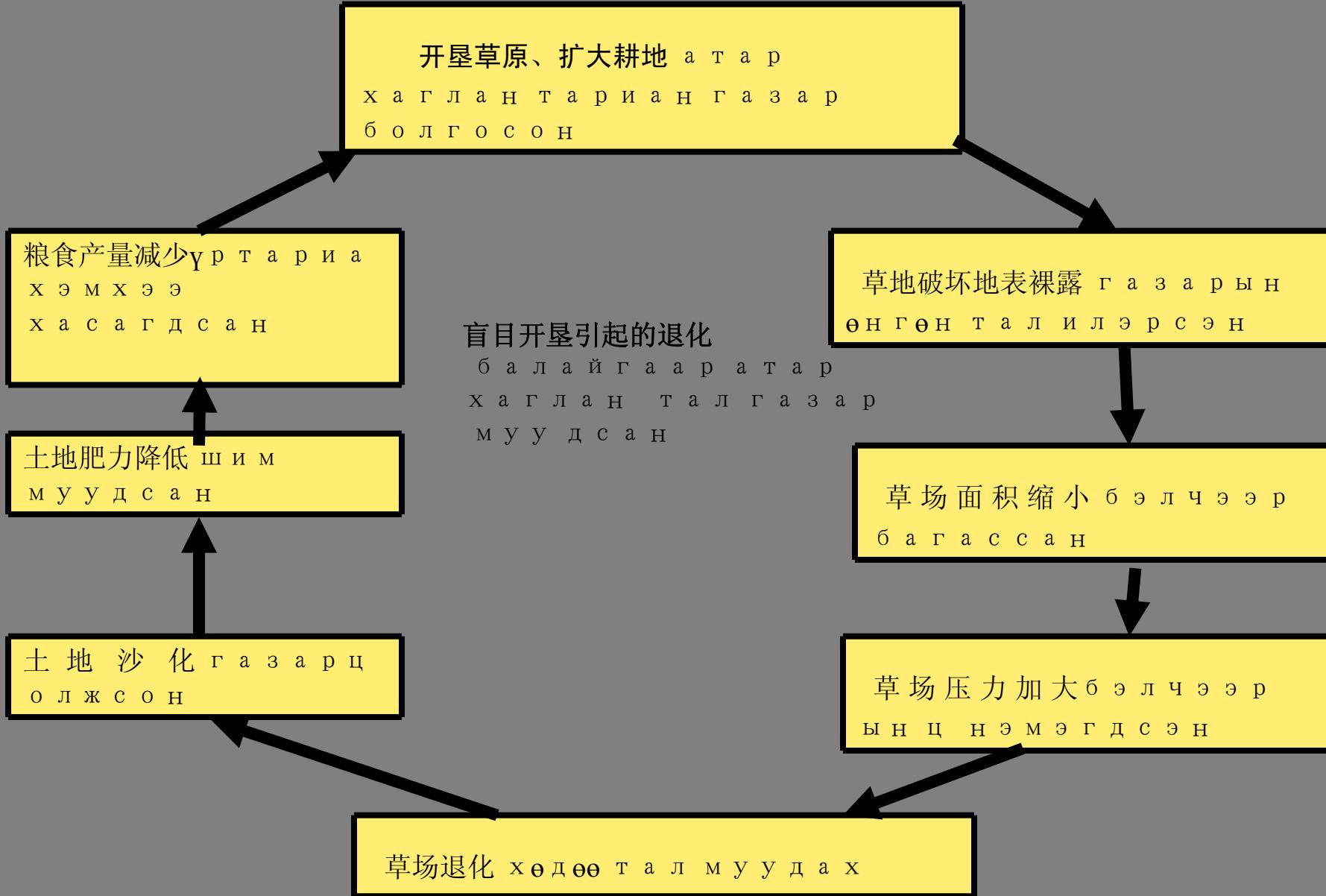
50年来, 现代沙漠——32%樵采, 鄂尔多斯8万户, 3亿公斤/年.

13万公顷植被

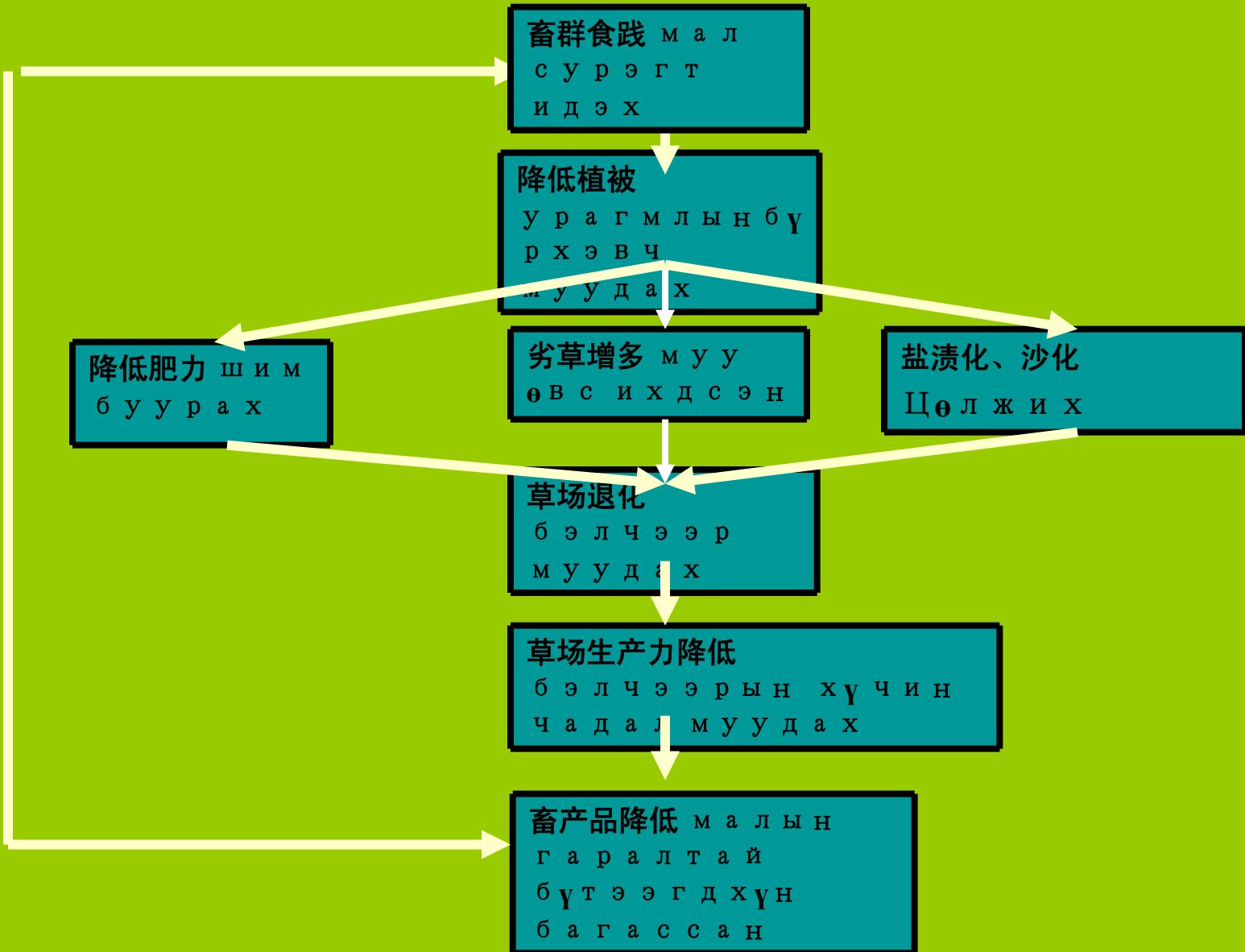
● 不合理利用水资源 усны бааялагийг зохицгүй ашигласан

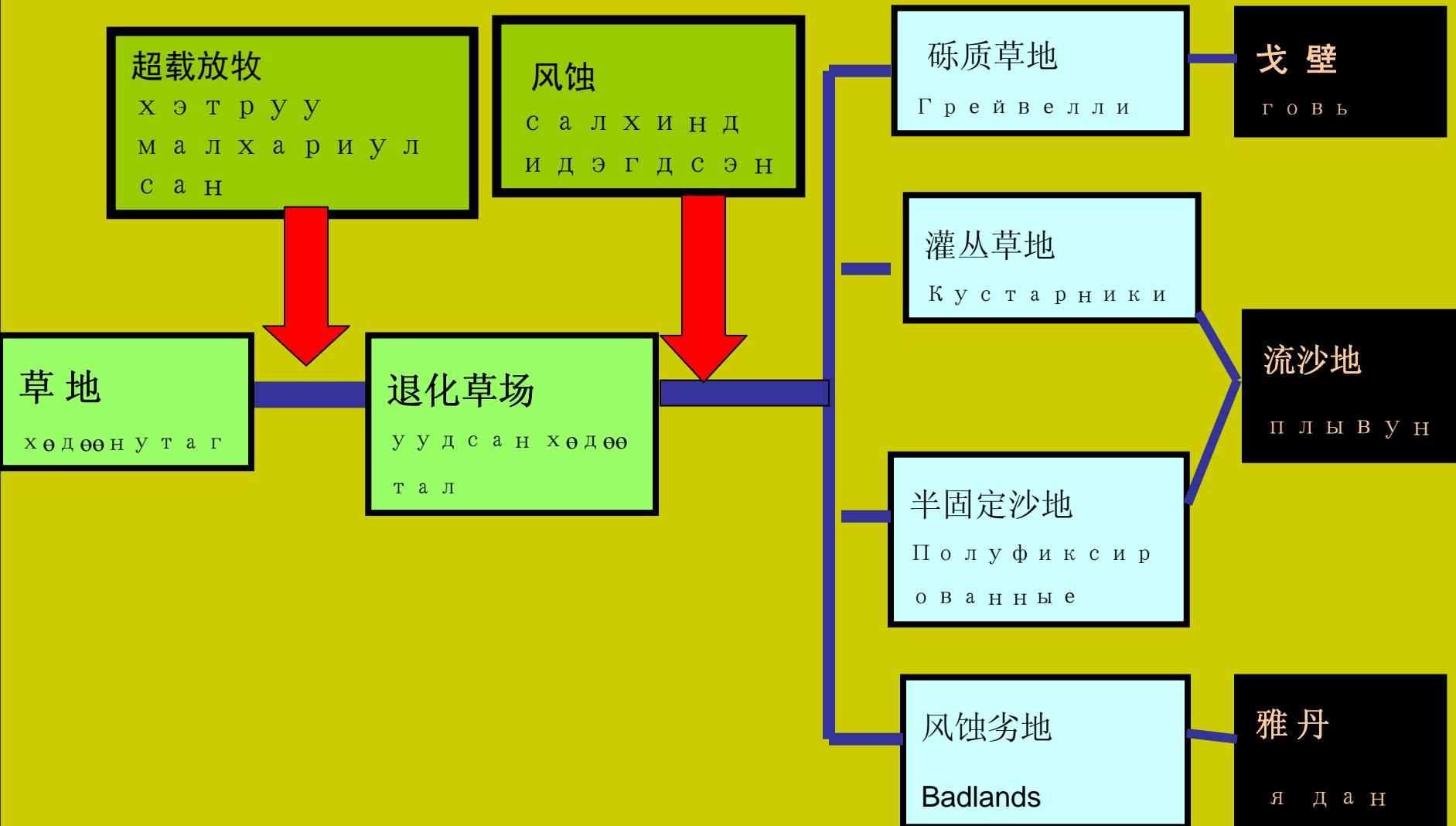
造成水源枯竭, 地下水位下降, 河流断流, 地面植物大量死亡。

盲目开垦引起的退化

Т
О
О
Х
Э
М
Ж
Э
Г
Н
Э
М
Э
Г
Д
Л
Э
Х

戈壁

г о в ь

12 11:44 AM

流沙

П л ы в у н

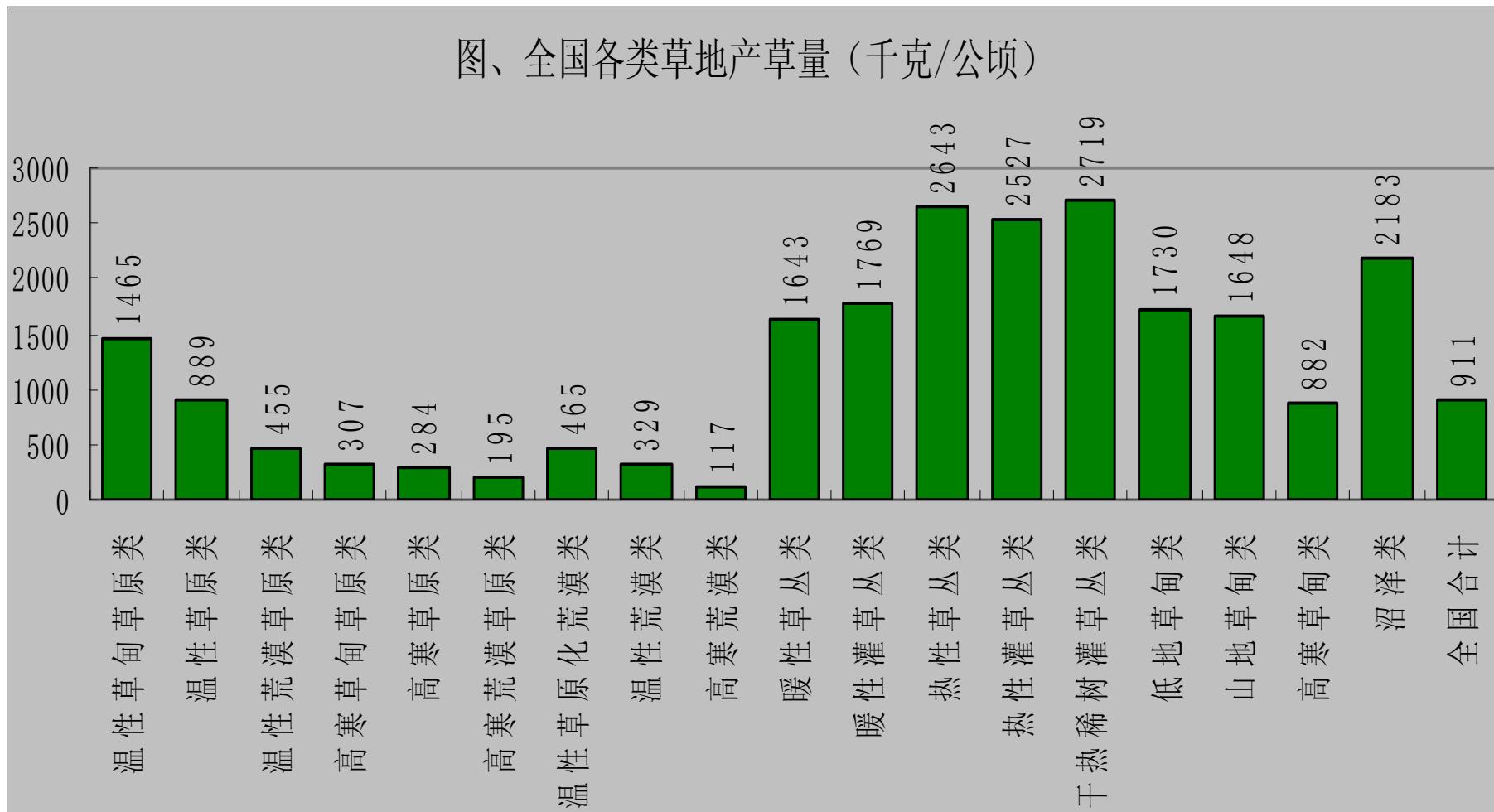
雅丹 Jadin

12 11:45 AM

影响草原可持续经营的主要因素 хөдөө талын хөгжилтэг нөлөөлөх гол хүчин зүйл

草地生产力的不平衡- хөдөө талын үйл дэрлэл ийн н хүчиний тэнцвэр гүй байдал

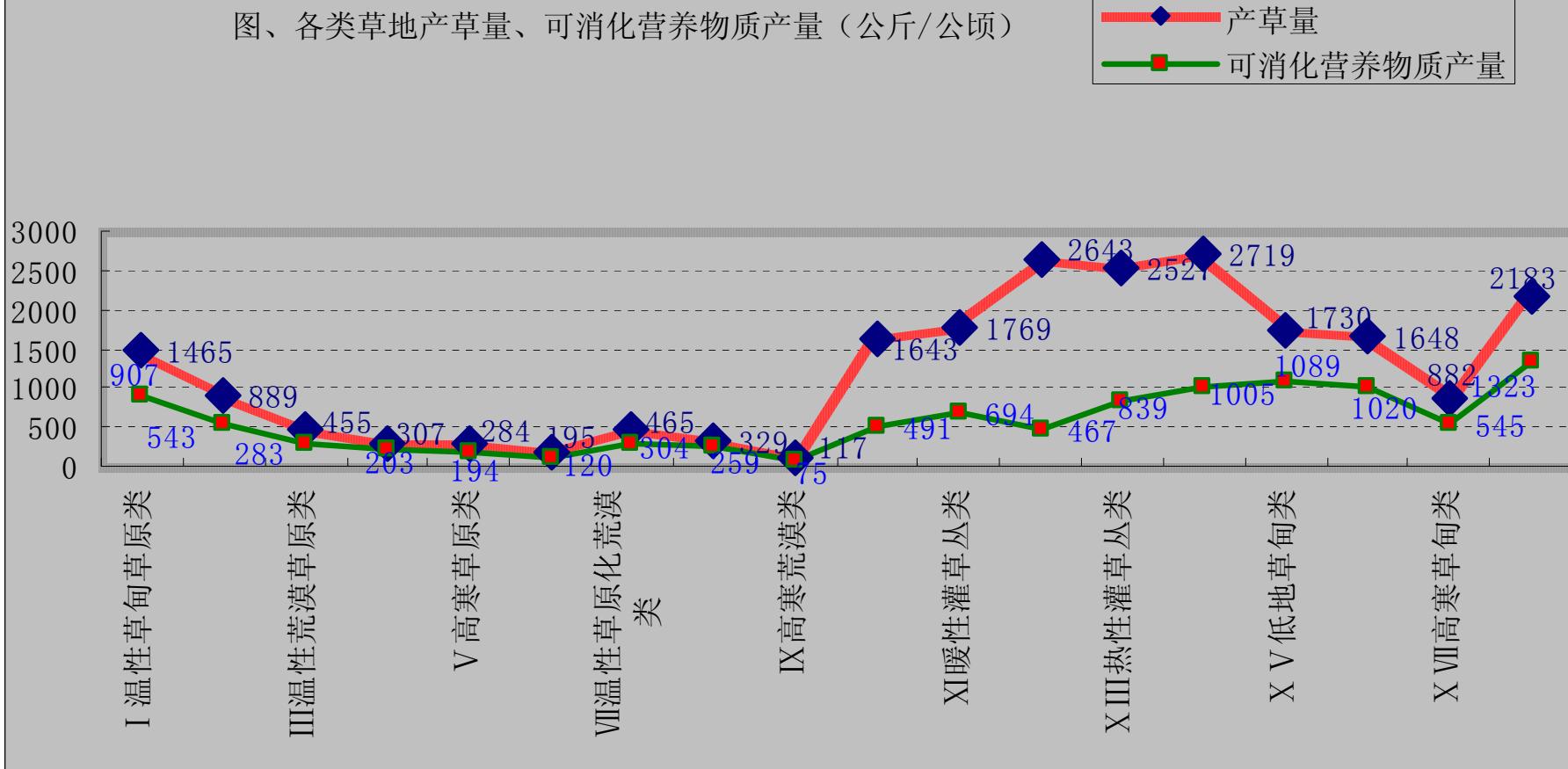
图、全国各类草地产草量（千克/公顷）

● 草地产草量与营养物质产量不平衡 хөдөө нутагийн өвс гарах хэмжээ болон шимт буудис гарах хэмжээний тэнцвэр гүйбайдал

图、各类草地产草量、可消化营养物质产量（公斤/公顷）

◆ 产草量
■ 可消化营养物质产量

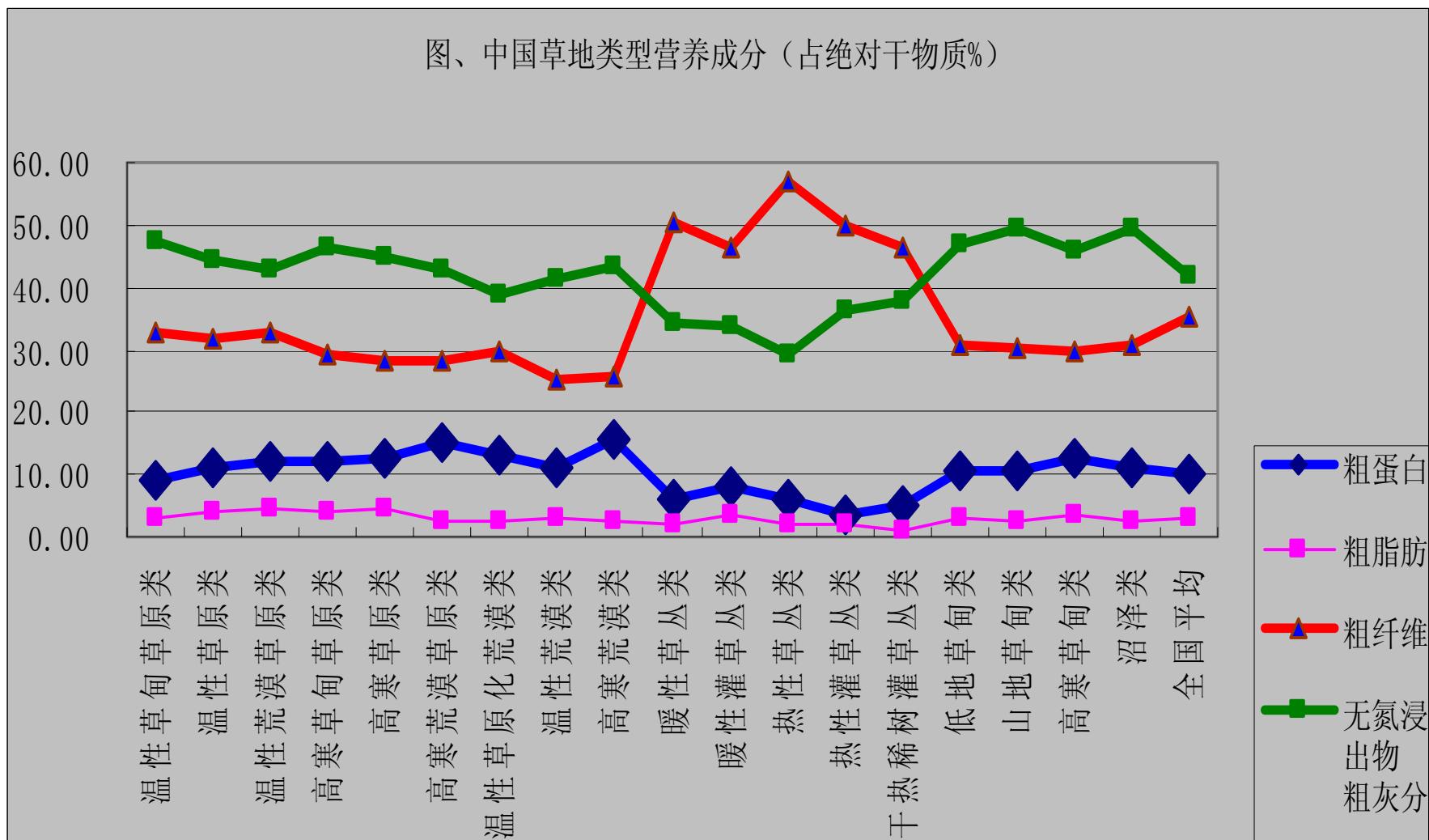
化学成分等级

х и м и й н н а и р л а г и й н д э с

等级	得分	粗蛋白 сърой протеин (DM%)	粗纤维 Сырая клетчатка (DM%)	胡萝卜素 каротин (mg/kg)
上	3	≥16%	≤28%	≥45
中	2	10~15%	27%~34%	35~44
下	1	≤10%	≥34%	≤34

草地营养价值不平衡 хөдөө нутагийн шимын тэнцвэр гүй байдал

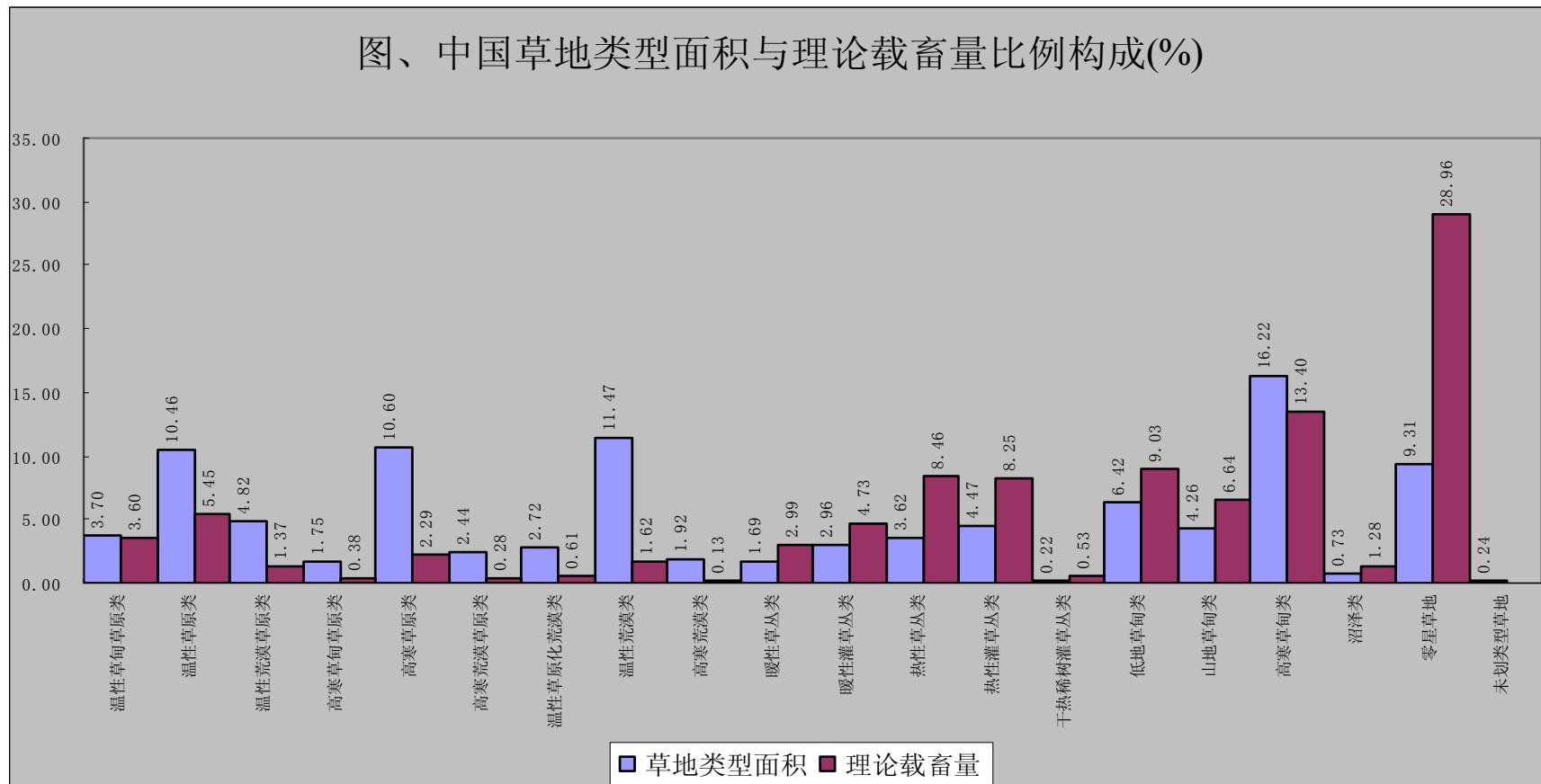
图、中国草地类型营养成分（占绝对干物质%）

草地载畜量不平衡

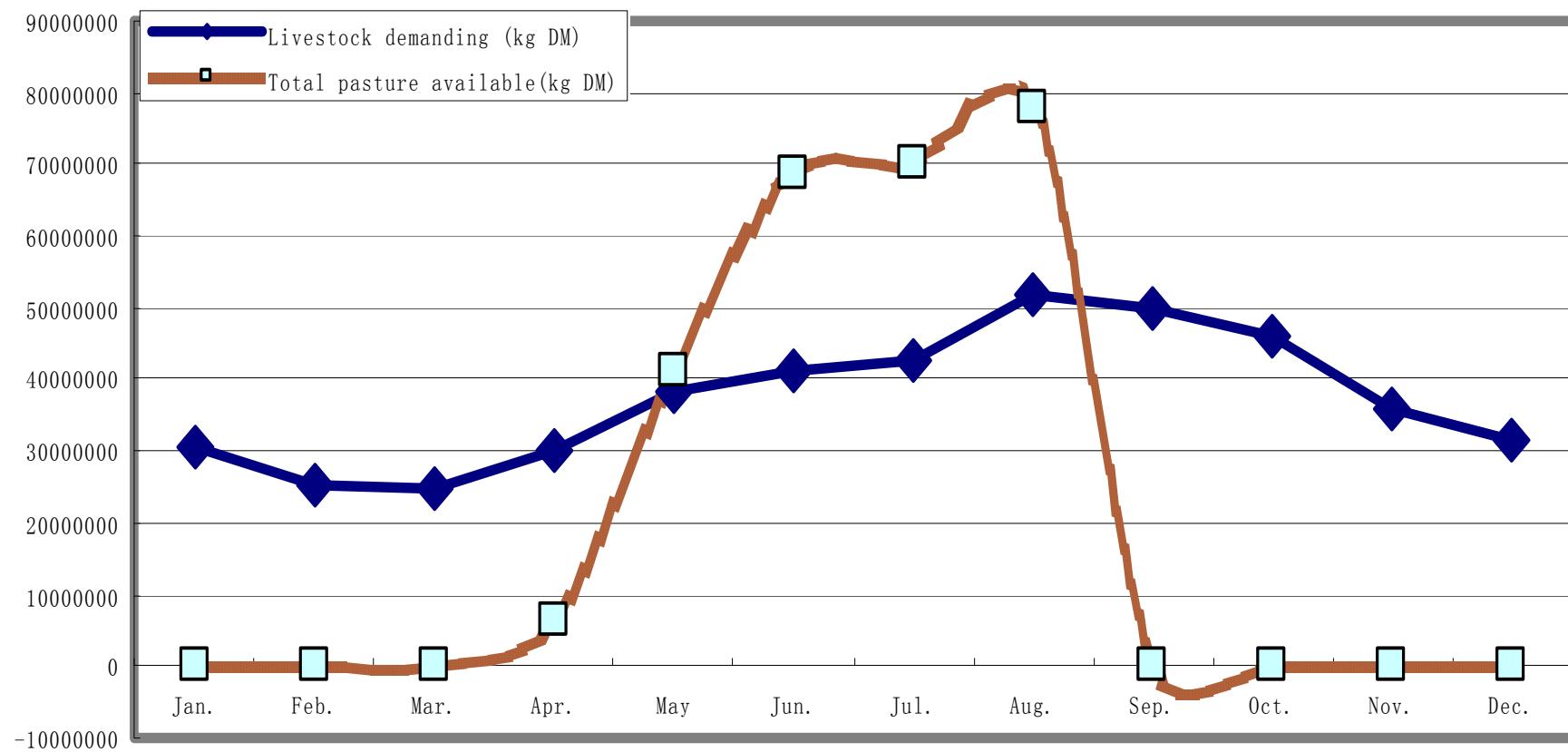
天然草地理论载畜量为 3.2亿羊单位，71.04%
零星草地 1.3亿羊单位，28.96%。

图、中国草地类型面积与理论载畜量比例构成(%)

草地季节性利用不平衡 хөдөө талийн улиралын ашиглалтын тэнцвэргүй байдал

Annex Figure 1: Pasture available and livestock demanding in Project areas (4 Sumu/Township)

草地利用类型与季节性分布不平衡

хөдөө газарын ашиглах
хэлдэр болон улиралийн тарханлын тэнцвэр гүй

放牧地与刈草地 малжилийн табай

暖季草地与冷季草地 туланаанулиралийн талгазар болон хүйтэн
улиралийн талгазар

草地适宜利用类型 талгазарын хэлбэр	面积 эжилхүүн	占全国草地的% бүх улсын талгазар тэзэлэх хувь
全国草地合计 бүх улсын хөдөө талийн нийт	35110.20	100.00
放牧草地合计 малжилийн тал	26420.49	75.25
其中：暖季草地 туланаанулиралийн	11746.04	33.45
其中：冷季草地 хүйтэн улиралийн	6414.51	18.27
其中：全年放牧草地	8259.94	23.53
割草放牧兼用草地 хадлан малжил хамтарсан	6732.93	19.18
难利用草地 бусад	1956.78	5.57

退化草地治理技术

мүүдсан тал газарыг

засах техник

● 草地封育修复技术

хөдөө талыг нөхөн сэргээх

техник

● 划区轮牧技术

ээлжилэн мал маллах техник

● 草地改良更新技术

хөдөө талын өөрчилөх шинэ

техник

● 人工草地技术

зохиомол тал гаргах техник

● 放牧家畜补饲圈养技术

гэртээ хорин тэжээх

техник

● 季节性畜牧业技术

улирал сонгон мал маллах

草地封育修复技术

хөдөө талын хашин засах техник

典型草原 (steppe) 进行17年间的封育 (1982~1999)

- 建群草种的草产量分别增加3~9倍
- 草层高度增加3~10倍
- 植被盖度增加2~4倍
- 草地植被种数增加2~4倍

划区轮牧技术

ЭЭЛЖИЛЭН

МАЛЛАХ
ТЕХНИК

草原放牧地划分为若干小区

ЭЭЛЖЛЭНЛ

ХУВИАХ

用围栏隔离 хашлаага

周期轮回放牧 ээлжилэх

实行有计划的分区轮牧 төлөлөх

● 增加禾本科优良牧草7倍 сайнөвс

хэрэглэх

● 减少毒草害草 овсон овчинийг

сэргийлэх

● 促进牧草恢复生长 овсний

ургалтыг сэргээх

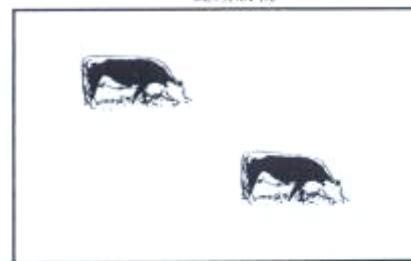
● 保证家畜营养平衡 тэжээвэр амитаний

эжээлийг тэнъвэржүүлэх

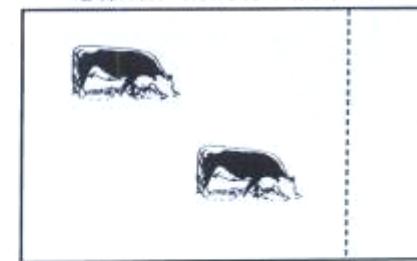
● 提高载畜量20%

таацийг **20%** дээшлүүлэх

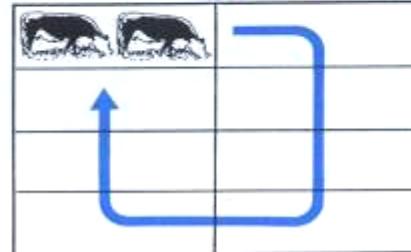
连续放牧

连续放牧，生长过剩期封闭部分草地

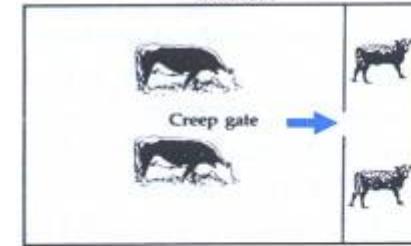
轮牧

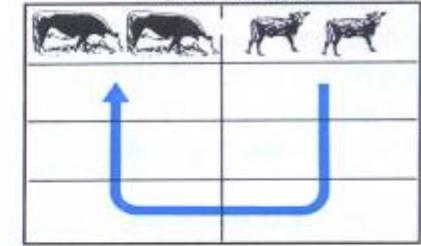
条牧

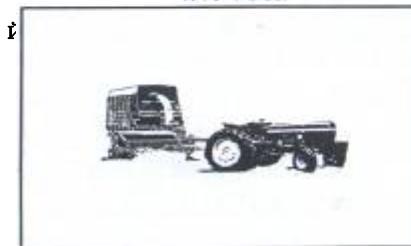
围栏放牧

幼畜优先围栏放牧

青饲(零牧)

有限放牧

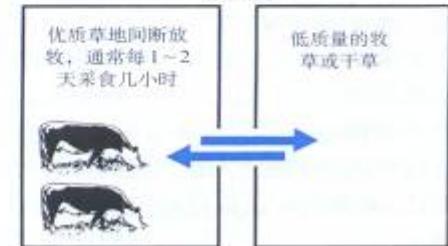

图 25.8 广泛采用的不同放牧或收获方法

草地改良更新技术

хөдөө талыг өөрчлөх шинэ техник

草原补播 нөхөн ур цацах、灌溉 услах、供水 ус оруулах、施肥等， бордоо оруулах зэрэг

对以根茎型禾草为主的草地可以采取浅耕翻、划破草皮等措施

对草原发生的病虫害及时处理杀灭；

在以根茎禾草为主的典型草原

● 浅耕翻技术可比单纯放牧地提高盖度48%

хагалварлах мэргэжил нь данганц маллах газараас буэхэх хэмжээ 48% нэмэгдэнэ.

● 提高草层地上生物量4倍 өвсэн газарын бусад ургамалийг 4 дахиин нэмэгдүүлнэ.

● 增加地下生物量74%以上 газарын дөөрхи амьд буудисийг 74% дээш нээмгдүүлнэ

建立人工草地技术

з о х и о м о л т а л г а з а рь н т е х и к

选择适宜优良草种，建立高产人工草地，提高草地产量和牧草质量，
缓解天然草地载畜压力、促进牧业发展的生态调节作用

Сайн үүлдлрүнөвсэн урсон гож, өидөр хураалтын
хөдөө талшия байгуулан бэлчээрүн тоо болои
чанарыг тнээшлүүлнэ.

● 植被盖度达95%上ургамалшиихучалтнь 95
% аас дээш

●草群产量为天然草地2~10倍

өвсний гаралтнь байгалийн
талийнхаас 2~10 дахин

●粗蛋白净增量是天然草地的10倍以上 Сырой

протеин гийн хэмжээнь байгалийн
талийнхаас 10ийс дээш дахин
нэмэгдсэн,

发达国家草地畜牧业发展模式: хөгжсөн орны

бэчээрүүн малажахуйн хөжилтын
хэлбэр

高产人工草地+高产家畜+高技术草畜产品加工

өндөр гаралттай бэлчээр +
өндөр гаралттай тэжээбээр
амитан + өндөр мэрэгжил

人工草地面积 зохиомол бэлчээрүүн
талбай

发达国家 10~15%以上，西欧 北欧、新西兰 40~70%

三叶草+黑麦草人工草地——西方农牧业文明产物

苜蓿栽培草地——东方农牧业文明产物

放牧家畜补饲圈养技术

部分时间舍饲圈养育肥，使天然草原得到充分保护，植被得到有效的恢复，家畜繁殖率提高、出栏率提高、

ца г сонгсн хашин тэжээж байгалын
тал нутагийг хамгаалах,
ургамалыг хамгаалан сэргээх, мөн
тэжээвэр амитаний уржилтыг
тээгшлүүлэж чадна

- 促进了人工种草，有效地保护了草原植被
- 秸秆的利用率由过去的30%提高到90%以上
- 增加了积肥量，提高了种植业效益
- 缩短了育肥出栏时间
- 出栏率由28%提高到50%，商品率由15%提高到35%。

● Θ в с т а р и н т а л н у т а ж и н у р г а м а л ы н
х у ч и л т ы г х а м г а а л с а н

● С о л о м а а г х э р э г л э х х э м ж э э нь 30% а а с 90%
э э с д э э ш х у р с э н.

● Б р д о о ц у г л у у л а н т а р и а л а х а ж и л ы н у р
а ш и г и и г д э ш лүүл с э н.

● У р ж и л т ы н х у г ц а а г б о г и н с г о с о н

● У р ж и н т ы н н о р м нь 28% а а с 50% б о л о н
т э э ш и л с э н, т а в а р и н н о р м нь 15% а а с 35%
б о л о н т э э ш и л с э н

季节性畜牧业技术

У ли р а л ы ч а н а р т а й м а л л а х т е х н и к

发挥草场暖季优势，减少冬春牲畜掉膘损失和降低死亡率，发展羔羊生产，提前配种，改春羔为冬羔，实行羔羊当年肥育，当年出栏

хөдөө т а лын д у ла а н у лирлинг
ашигланөвөл хаварын эрсдэл
ээс оэргийлэх.

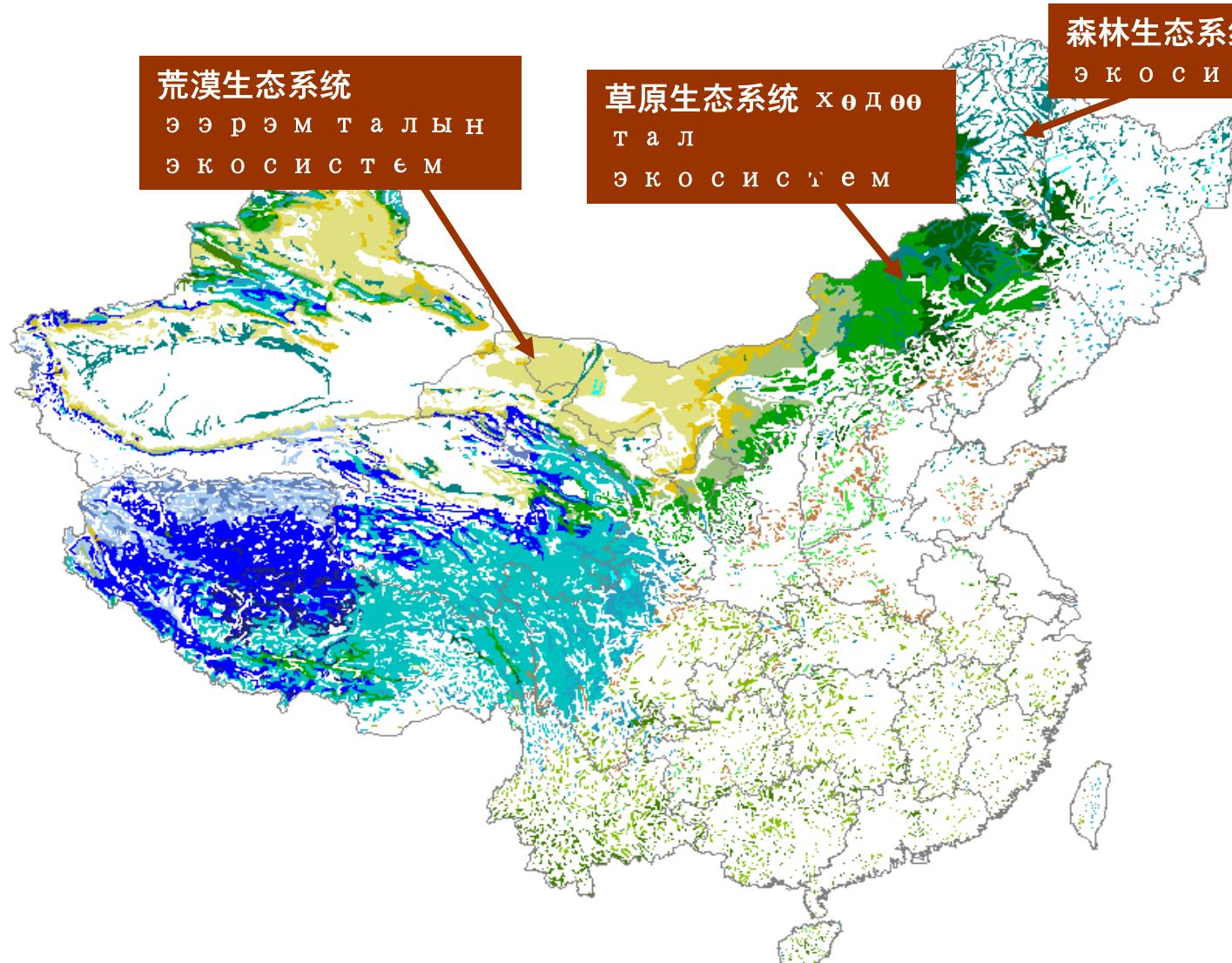
- 羔羊时期其增重的饲料报酬为3: 1~ 4: 1，比成年羊高一倍
- 减轻了冬春草场压力，又提高了适龄母畜比重
- 加快了畜群周转速度，增加了畜产品产量

- жижиг байх днь дүн
нэмэгдүүлэх бордоо жийн
ашинг нь 3: 1~ 4: 1, байж
насанда гүйцээн малас нэг
дахин ашингтай.
- өвөл хаварын хөдөө малын
даацыг хөнгрүүлсэн.
- мал сурэгийн эргэлтүг
тургэсгээн малийн
бүтээгдхүүний тоог
нэмэгдүүлсэн.

草地可持续管理体系

Хамааралтын систем

Хөдөө талын угэлжлэн

建立有效功能的管理体系

Зохистой хамааралтын системийн
байгуулах

- 草地资源保护体系 Талгазарын баялагийг
хамгаалах систем
- 草地培育改良体系 Талгазарыг
сайжруулах систем
- 现代草地生产经营管理体系 Талгазарыг эзгнэн
хамаарах систем
- 现代草地畜牧业专业化生产体系 Малаж
а хүйнүйлд бэрлэлийн систем
- 草原动态监测体系 Талнутагийн хяналтын
систем
- 草原法制管理体系 Талнутагийн эрх зүйн
хяналтын систем

草地资源保护体系

Т а л г а з а ры н б а я л а г и й г х а м г а а л а х с и с т е м

● 草地天然植被保护

Т а л г а з а ры н у р г а м а л и й н х а м г а а л а л т

围栏、放牧、顶级植被

● 草地景观保护

Т а л г а з а ры н ү э м ж и й н х а м г а а л а л т

防止破碎化、斑块化

● 草地生物多样性保护

Т а л г а з а ры н б и о о р ч н и и

х а м г а а л а л т

物种多样性，遗传多样性，生态系统多样性

● 草原自然保护区

Т а л г а з а ры н б а й г а л о р ч н и й

х а м г а а л а л т

草地培育改良体系

Т а л г а з а р ы г с а и ж р у у л а х с и с т е м

- 建立人工、半人工草地，适当开发优质饲料基地，提高草群质量和牧草产量；
- 实行打草场轮刈制，科学地设置刈割时间和利用频率；
- 对天然草原实行围栏放牧、划区轮牧，合理确定载畜量、安排放牧强度和配置畜群结构
- 提高牧草的总体生产水平和草地的经济利用价值

現代草地生产经营管理体系

Т а л г а з а р ы г ө з г н э н х а м а а р а х с и с т е м

- 草原季节畜牧业生产，利用人工草地和饲料基地，放牧加舍饲、半舍饲 合理调配营养，提高饲料转化率；
- 引进和选育改良畜种，提高个体产量和质量
- 提高牲畜群体生产能力，改进饲养放牧方式，提高母畜比重、繁殖成活率和出栏率
- 加速畜群同转，增加畜产品产量. 提高群体经济效益

現代草地专业化生产体系

Хөдөө талийн үйлдвэрлэлийн сисээм

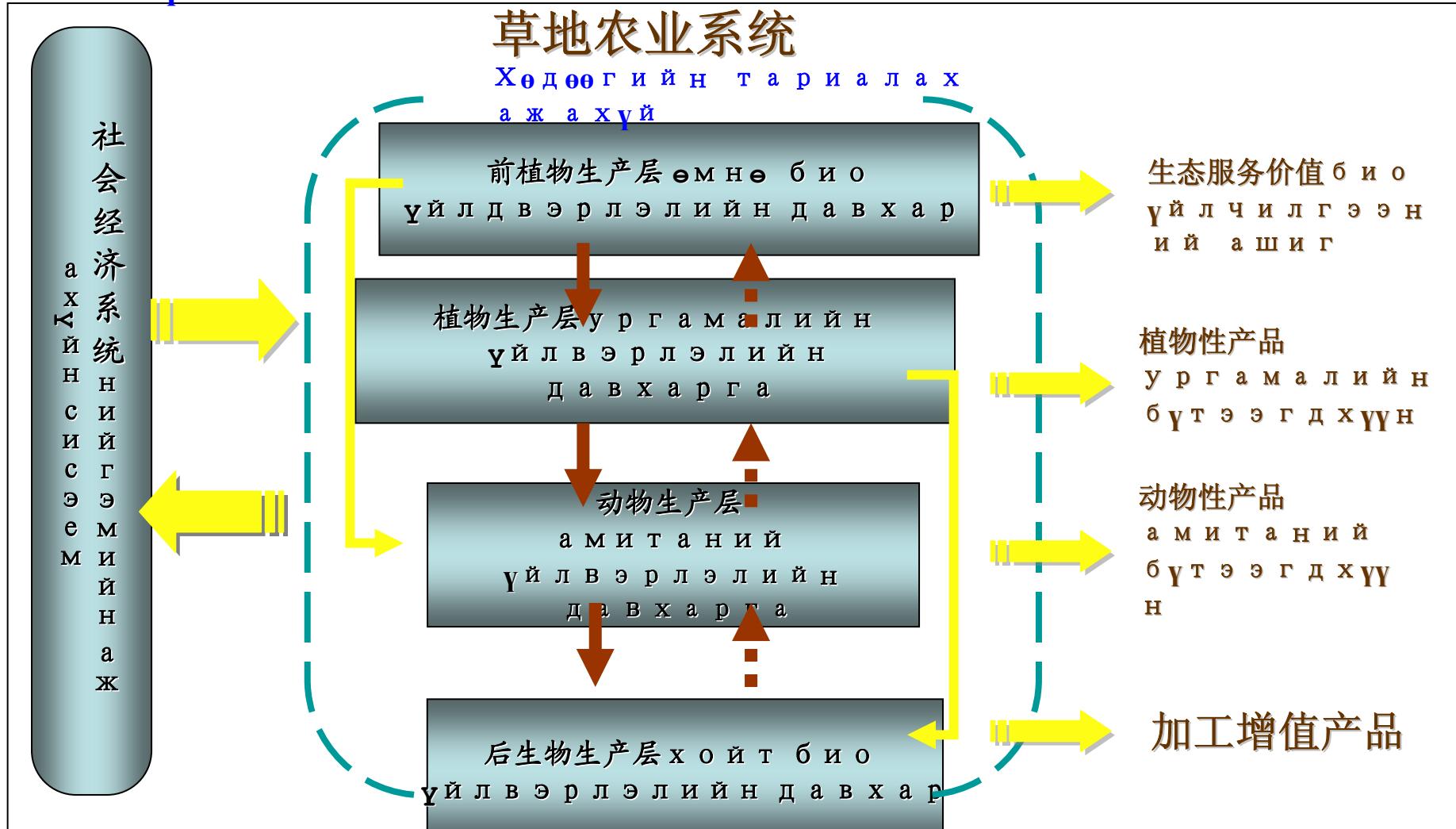
- 运用先进科学技术、生产设备和工艺
人工草地建植、打搂草、青贮、饲草料加工的机械化水利、棚圈、
生产设施的机械化
- 专门化生产草产品、畜产品，养殖适宜当地生态条件，利于生态
效益和经济效益兼顾的畜禽品种，生产专门化，
- 区域专业化、工艺专业化和产品专业化
发挥综合效益，使潜在生产力、单项生产力变为综合生产力

草地农业—可持续农业体系

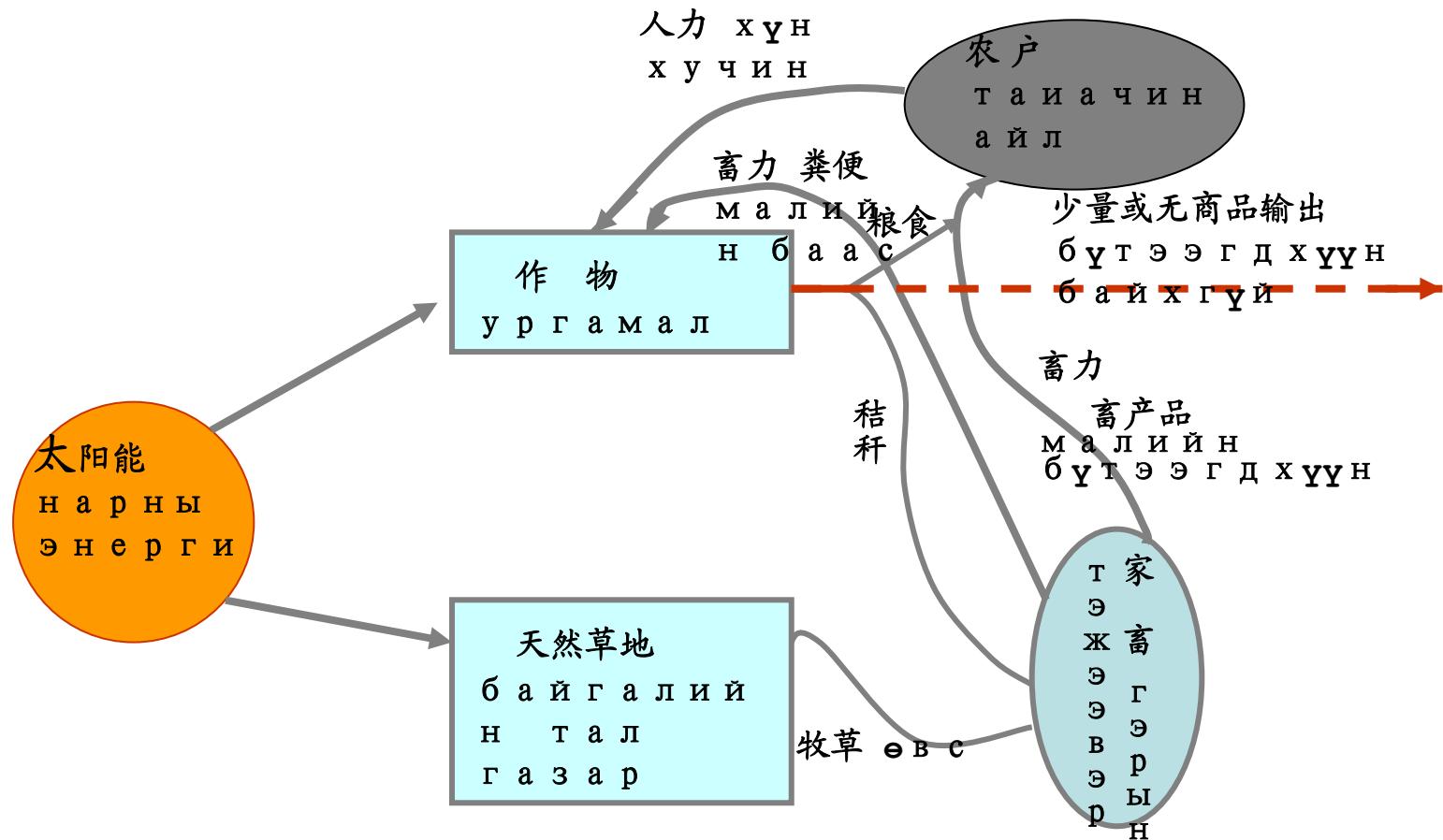
Хөдөөгийн

т а р и а л а х а ж а х ү й --- ү р г э л ж л э н хөгжих хөдөө а ж
ж х ү й н с и с э е м

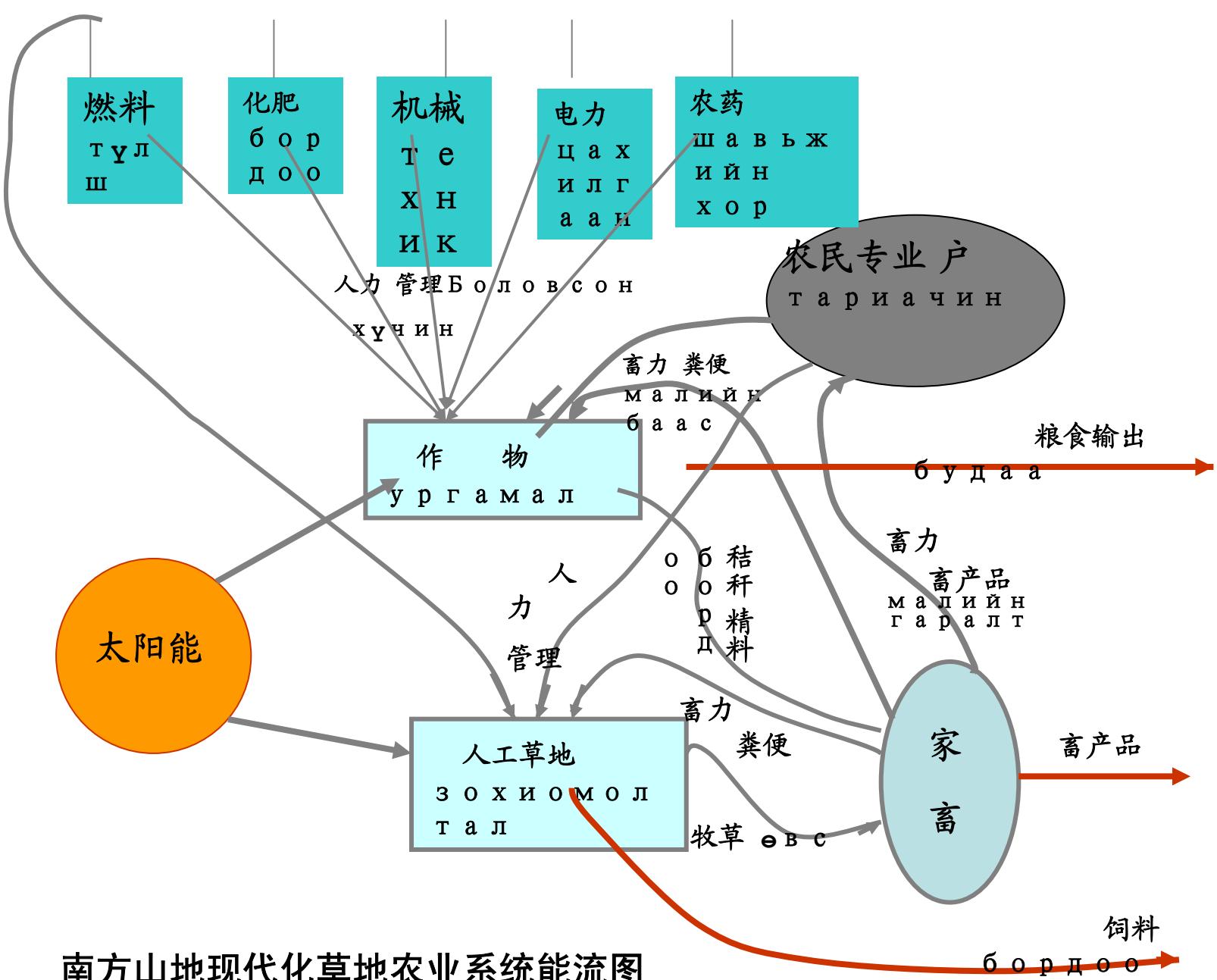

贵州草地农业生态系统的能量金字塔

Гүй жөү гийн гөдөө аж аүйн биосистем

南方山地系统的自养农业系统能流图

南方山地现代化草地农业系统能流图

人工草地与天然草地能量产出比较表

ЗОХИМОЛХӨДӨӨГАЗАРБОЛОНБАЙГАЛИЙНТАЛ
ГАЗАРЫЭНЕРГИИНХЭМЖЭЭ

草地类别	干物质产量	总能	消化能
	kg/ha	10 ⁶ j/ha	10 ⁶ j/ha
人工草地	6000	118073.4	70.3
天然草地	750	14152.1	6.3
人工/天然	8.0	8.3	11.2

草地遥感动态监测体系

хөдөө талийн алсаас хайншижих систем

利用遥感技术建立草原资源定期详查和动态监测制度

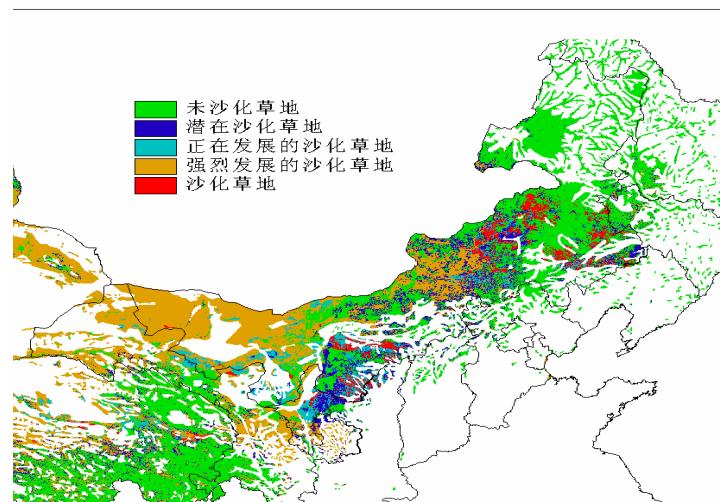
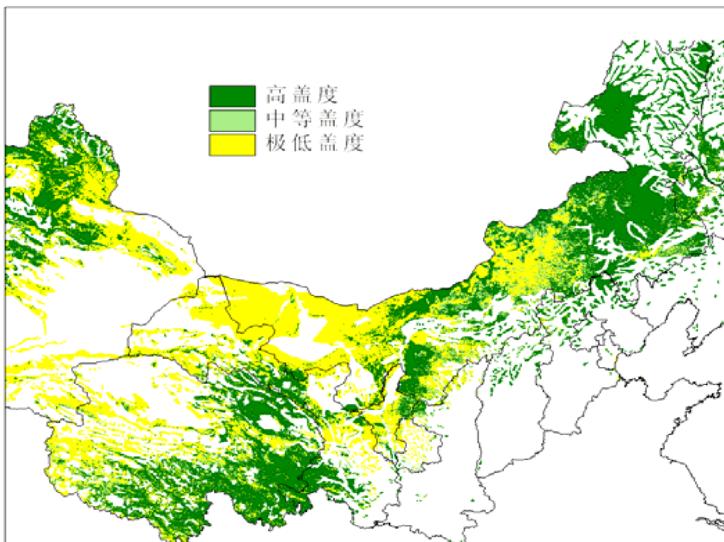
●草原生产力 хөдөө талийн үйлдвэрлэлийн хүчин

●物种丰富度 ургамалийн баяла

●草原家畜承载量 хөдөө талиндаац

●野生动物种群动态 хээрүн амитаны байдал

●草原自然灾害 хөдөө талийн байгалийн гамшиг

草原保护利用的法制法规体系

ХӨДӨӨ ТАЛХАМГААЛАН ЭРХЗҮЙН СИСТЕМ

中国《草原法》的制定对加强草原保护、建设和合理利用，维护和改善生态环境发挥了关键作用

- 草原保护利用制度以及草原利用、投入政策措施，
- 草地资源规划、草原权属管理、草原牧场流转
- 草原珍惜濒危物种保护、动植物资源保护、野生动物狩猎
- 种质资源的搜集储存、品种资源交换
- 草原矿产资源、水资源的开发利用

喇 喇!

Б а я р а л л а

2011,9,24,

